

AB „Energijos
skirstymo operatorius“Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai
info@enmin.ltNr. 20310-
| 2024-04-05 Nr. 24-5670 (3-526)**PASTABOS IR PASIŪLYMAI TEISĖS AKTŲ PROJEKTAMS**

AB „Energijos skirstymo operatorius“ (toliau – Bendrovė) susipažino su viešajai konsultacijai paskelbtu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugpjūčio 7 d. nutarimo Nr. 829 „Dėl Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektu (toliau – Projektas Nr. 1) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. spalio 19 d. nutarimo Nr. 1217 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymą“ pakeitimo“ projektu (toliau – Projektas Nr. 2) ir teikia savo pastabas bei Projektui Nr. 1 (pridedama). Projektui Nr. 2 Bendrovė pastabų neturi.

PRIDEDAMA. Pastabų ir pasiūlymų lentelė, 6 lapai.

Tinklų vystymo tarnybos vadovas

Ovidijus Martinonis

Vidas Gradeckas, tel. +370 616 35 675, el. p. vidas.gradeckas@eso.lt
Ugnė Adomaitytė, tel. +370 687 46 975, el. p. ugne.adomaityte@ignitis.lt

AB „ENERGIJOS SKIRSTYMO OPERATORIUS“ (TOLIAU – BENDROVĖ) PASTABOS IR PASIŪLYMAI LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2019 M. RUGPJŪČIO 7 D. NUTARIMO NR. 829 „DĖL VEIKLOS ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIUJE LEIDIMŲ IŠDAVIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTUI (TOLIAU – PROJEKTAS)

2024 m. balandžio 19 d.

Eil. Nr.	Teisės akto nuostata	Bendrovės komentaras	Siūlomas pakeitimas
1.	<p>1. Pakeisti 6.2 papunktį ir jį išdėstyti taip: „6.2. padidinti elektrinės, kurioje elektros energijos gamybai naudojami neatsinaujinantys ištekliai, įrengtąją galią ir (ar) leistiną generuoti galią, padidinti atsinaujinančius išteklius naudojančios elektrinės įrengtąją galią arba įrengtąją galią ir leistiną generuoti galią, padidinti hibridinės elektrinės įrengtąją galią arba įrengtąją galią ir leistiną generuoti galią, statydamas ar įrengdamas papildomus skirtingas atsinaujinančių išteklių energijos rūšis naudojančius elektros energijos gamybos įrenginius arba šiuos įrenginius ir energijos kaupimo įrenginį ar įrenginius; šiame papunktyje išvardytais atvejais išduodamas leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus tokios galios, kuria didinama elektrinės, kurioje elektros energijos gamybai naudojami neatsinaujinantys ištekliai, įrengtoji galia ir (ar) leistina generuoti galia, atsinaujinančius išteklius naudojančios elektrinės ar hibridinės elektrinės įrengtoji galia ir (ar) leistina generuoti galia;“.</p> <p>3. Pakeisti 7.4 papunktį ir jį išdėstyti taip: „7.4. atnaujino (pagerino) iš atsinaujinančių išteklių elektros energiją gaminančią elektrinę arba hibridinę elektrinę (pakeitė visus arba dalį elektrinės įrenginių ar įrangos ir (arba) pakeitė elektrinės elektros energijos gamybos įrenginio valdymo sistemą (sistemas), siekdamas padidinti elektrinės įrengtąją galią arba įrengtąją galią ir leistiną generuoti galią ar elektros energijos gamybos įrenginio įrengtąją galią arba įrengtąją</p>	<p>Nėra aišku, kodėl siūloma atsisakyti nuostatos, jog leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus ar leidimas plėtoti energijos kaupimo pajėgumus arba leidimas gaminti elektros energiją ar leidimas generuoti elektros energiją iš energijos kaupimo įrenginių išduodamas asmeniui, kuris ketina didinti vien tik leistiną generuoti galią. Pastebėtina, kad tokia situacija, kai asmuo tik didina leistiną generuoti galią, tačiau nedidina įrengtosios galios, praktikoje yra galima.</p>	<p>Prašome pateikti paaiškinimą arba patikslinti nuostatas pagal pastabą.</p>

Eil. Nr.	Teisės akto nuostata	Bendrovės komentaras	Siūlomas pakeitimas
	galią ir leistiną generuoti galią ir (arba) padidinti elektrinės ar elektros energijos gamybos įrenginio elektros energijos gamybos efektyvumą pagal galiojantį leidimą modernizuoti iš atsinaujinančių išteklių elektros energiją gaminančią elektrinę ar elektros energijos gamybos įrenginį;“.		
2.	5. Papildyti 8.1.3 papunkčiu: „8.1.3. kai elektros energijos gamybos pajėgumai įrengiami atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos ar piliečių energetikos bendrijos, atitinkančių Elektros energetikos įstatymo 39 straipsnio 2 ¹ dalies 1 punkto nuostatas, eksploatuojamos atsinaujinančius energijos išteklius naudojančios elektrinės įrengtoji galia, skirta energijos nepritekliui mažinti ir (ar) teikti naudą pažeidžiamiesiems vartotojams, išduoto <u>leidimo gaminti elektros energiją galiojimo metu</u> turi sudaryti ne mažiau kaip 40 procentų nuo visos elektrinės įrengtosios galios.“	Elektros energetikos įstatymo 39 straipsnio 2 ¹ dalies 1 punkte nurodoma: „ <i>atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų ar piliečių energetikos bendrijų, kai jų narių, dalininkų ar dalyvių susirinkime savivaldybėms, savivaldybių įstaigoms priklauso daugiau negu 51 procento balsų dauguma ir ne mažiau kaip 40 procentų šių bendrijų eksploatuojamų atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių įrengtosios galios ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo <u>leidimo gaminti elektros energiją gavimo dienos bus skirta mažinti energijos nepriteklių ir (ar) teikti naudą pažeidžiamiesiems vartotojams, atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms elektros energijos gamybos įrenginiams prijungti</u>“.</i> Ši nuostata suponuoja, kad 40 procentų įrengtosios galios turi būti paskirta mažinti energijos nepriteklių ir (ar) teikti naudą pažeidžiamiesiems vartotojams nebūtinai iškart po leidimo gaminti elektros energiją gavimo, tačiau ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo jo gavimo. Projekto 8.1.3 papunkčio formuluotė suponuoja, jog šis reikalavimas turi būti įgyvendintas visu leidimo gaminti elektros energiją laikotarpiu, t. y. ir iškart po šio leidimo išdavimo. Todėl Projekto formuluotė galimai prieštarauja Elektros energetikos įstatymo 39 straipsnio 2 ¹ dalies 1 punkto nuostatai. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, taip pat svarstyti, ar neturėtų būti sureglamentuota, koku būdu Tarybos yra įsitikinama, kad šis reikalavimas yra įgyvendintas ir įgyvendinamas visu leidimo gaminti elektros energiją laikotarpiu. Pažymėtina, kad Bendrovė kaip skirstomųjų tinklų operatorius neturi tokios kontrolės galimybės, nors šių aplinkybių įvertinimas yra reikšmingas elektros tinklų galios ir pralaidumų rezervavimui.	Siūlytina tikslinti pagal pastabą.
3.	20.8. kai prašymą pateikęs asmuo siekia pakeisti planuojamą vykdyti elektros energetikos sektoriuje veiklą, nurodytą galiojančiame leidime plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, į : <...>	Pagal Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20 straipsnio 8 ¹ dalies 1 punktą, asmenys, planuojantys vykdyti ir vykdantys energetikos veiklą pagal šio straipsnio 8 dalies nuostatas, turi laikytis šių veiklos sąlygų, įskaitant statyti ir įrengti tik naujas atsinaujinančius išteklius naudojančias elektrines, kurių statybai ar	Įvertinti galimą prieštaravimą įstatyminiam reguliavimui ir patikslinti Projekto nuostatas.

Eil. Nr.	Teisės akto nuostata	Bendrovės komentaras	Siūlomas pakeitimas
	<p>20.8.2. asmens, vykdančio veiklą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nurodytomis sąlygomis, veiklą, rašytinį patvirtinimą, kad per 12 mėnesių nuo leidimo gaminti elektros energiją išdavimo ne mažiau kaip 95 procentai elektros energijos gamybos įrenginio įrengtosios galios nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais bus perleista gaminantiems vartotojams ir (ar) asmenims, siekiantiems tapti gaminančiais vartotojais. Tokiu atveju gamintojo rezervuoti elektros tinklų pralaidumai priskiriami asmenų, vykdančių veiklą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka ir sąlygomis, pralaidumams, atitinkamai sumažinant gamintojams galimą rezervuoti elektros tinklų pralaidumų dalį, ir leidimo gaminti elektros energiją galiojimo metu gaminantiems vartotojams ir (ar) asmenims, siekiantiems tapti gaminančiais vartotojais, skirta elektrinės įrengtoji galia turi sudaryti ne mažiau kaip 95 procentus nuo visos gaminantiems vartotojams ir (ar) asmenims, siekiantiems tapti gaminančiais vartotojais, skirtos elektrinės įrengtosios galios.“</p> <p><...></p> <p>22.8. kai prašymą pateikęs asmuo siekia pakeisti vykdomą veiklą, nurodytą galiojančiame leidime gaminti elektros energiją, į:</p> <p><...></p> <p>22.8.2. asmens, vykdančio veiklą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nurodytomis sąlygomis, rašytinį patvirtinimą, kad per 12 mėnesių nuo leidimo gaminti elektros energiją išdavimo ne mažiau kaip 95 procentai elektros energijos gamybos įrenginio įrengtosios galios nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais bus perleista gaminantiems</p>	<p>įrengimui naudojama anksčiau neeksploatuota elektrotechninė įranga.</p> <p>Manytina, jog tokiu atveju, kai asmuo siekia pakeisti planuojamą vykdyti elektros energetikos sektoriuje veiklą į asmens, vykdančio veiklą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nurodytomis sąlygomis, tokio asmens elektrinės netenkintų elektrinės naujumo reikalavimo, nurodytų aukščiau minėtoje įstatymo nuostatoje, todėl svarstyтина, ar tokie atvejai neprieštarautų Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20 straipsnio 8¹ dalies 1 punktui.</p>	

Eil. Nr.	Teisės akto nuostata	Bendrovės komentaras	Siūlomas pakeitimas
	<p>vardotojams ir (ar) asmenims, siekiantiems tapti gaminančiais vartotojais. Tokiu atveju gamintojo rezervuoti elektros tinklų pralaidumai priskiriami asmenų, vykdančių veiklą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka ir sąlygomis, pralaidumams, atitinkamai sumažinant gamintojams skirtą elektros tinklų pralaidumų dalį, ir leidimo gaminti elektros energiją galiojimo metu gaminantiems vartotojams ir (ar) asmenims, siekiantiems tapti gaminančiais vartotojais, skirta elektrinės įrengtoji galia turi sudaryti ne mažiau kaip 95 procentus nuo visos gaminantiems vartotojams ir (ar) asmenims, siekiantiems tapti gaminančiais vartotojais, skirtos elektrinės įrengtosios galios.“</p>		
4.	-	<p>Atsižvelgiant į tai, kad Projekte siekiama tobulinti teisinį reglamentavimą, susijusį su leidimų plėtoti energijos kaupimo pajėgumus ir generuoti elektros energiją iš energijos kaupimo įrenginių išdavimo siekiant vystyti energijos kaupimo įrenginius, atkreiptinas dėmesys į tai, kad galimi atvejai, kai energijos kaupimo įrenginys yra įrengiamas ne atskirai, o kartu su elektrine (t. y. viename prijungimo taške). Pažymėtina, kad, atsižvelgiant į Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2 straipsnio 28² dalyje pateikiamą hibridinės elektrinės apibrėžimą, toks prijungimas prie elektros tinklų nėra laikomas hibridinės elektrinės prijungimu. Atitinkamai tokiu atveju, manytina, išduodami atskiri leidimai elektrinei ir energijos kaupimo įrenginiui, tačiau tokie įrenginiai gali būti technologiškai susiję, naudotis ta pačia leistina generuoti galia. Taip pat galima situacija, kad leidimas yra reikalingas tik vienam iš tame pačiame prijungimo taške prijungiamų įrenginių – elektrinei arba energijos kaupimo įrenginiui. Atitinkamai svarstyтина, ar tokiais atvejais leidimuose, išduodamuose elektrinei ir energijos kaupimo įrenginiui, neturėtų būti pažymima apie tai, jog tame pačiame prijungimo taške taip pat yra prijungtas ir kitas įrenginys.</p>	Siūlytina tikslinti pagal pastabą.
5.	-	Bendrovės Pasinaudojimo elektros skirstomaisiais tinklais tvarkos apraše, patvirtiname Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2023 m. kovo 3 d. nutarimu Nr. O3E-252, siekiant sudaryti sąlygas	Siūlytina tikslinti pagal pastabą.

Eil. Nr.	Teisės akto nuostata	Bendrovės komentaras	Siūlomas pakeitimas
		<p>efektyviau išnaudoti elektros tinklus bei sudaryti geresnes sąlygas prisijungti prie elektros tinklų, yra numatyta galimybė viename taške (komutaciniame punkte, tos pačios transformatorių pastotės vidutinės įtampos šynose, toje pačioje transformatorinėje, tame pačiame apskaitos skyde) prijungti kelias elektrinės, kurių kiekvienos didžiausias pajėgumas (P_{max}) yra lygus arba didesnis nei 250 kW (B tipo elektrinės), ir šių elektrinių savininko sprendimu ar savininkų susitarimu (jei savininkai skiriasi) apriboti jų visų leistiną generuoti galią ribojama iki didžiausios iš suteiktos vienai iš šių elektrinių.</p> <p>Šis susitarimas dėl leistinos generuoti galios ribojimo yra aktualus visu šių elektrinių eksploatavimo laikotarpiu (aktualu dėl baudių, susijusių su leistinos generuoti galios viršijimu, atsakomybės už elektros energijos persiuntimo ribojimą ar nutraukimą ir pan.). Manytina, kad tokios informacijos nenurodžius leidimuose, gali kilti neaiškumų dėl abiejų tinklų naudotojų galimybės naudotis leidime nurodyta leistina generuoti galia, kitaip tariant, nenurodžius šios informacijos leidimuose, juose neatsispindi esminė informacija dėl leidimais reguliuojamos veiklos sąlygų.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, siūloma apsvarstyti galimybę papildyti projektą nuostata, jog leidimuose plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus ir leidimuose gaminti elektros energiją nurodoma informacija apie leistinos generuoti galios apribojimą atsižvelgiant pagal kitą leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus ar gaminti elektros energiją veiklą vykdančios elektrinės leistiną generuoti galią.</p>	

Eil. Nr.	Teisės akto nuostata	Bendrovės komentaras	Siūlomas pakeitimas
6.	-	<p>Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 13 straipsnio 10 dalyje, 20(1) straipsnio 10 dalyje nurodomi atvejai, kai gamintojų, gaminančių vartotojų elektrinių plėtra vykdoma <i>taikant vadovaujantis Elektros energetikos įstatymo 31 ir 39 straipsniais patvirtintus elektros energijos gamybos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų pajėgumų arba eksploatavimo apribojimus</i>. Elektros energetikos įstatymo 39 straipsnio 2² dalyje nurodoma: „<i>Leidžiama nustatyti ir taikyti prijungimo prie elektros tinklų pajėgumų arba eksploatavimo apribojimus, nulemtus perkrovų elektros tinkle, energetikos sistemos balanso (elektros energijos gamybos ir suvartojimo santykio) galimybių ir (arba) saulės ir vėjo energijos generacijos sutapties, taip pat mažinti apribojimų apimtį, esant tinklų naudotojo įsipareigojimui kartu su elektros gamybos įrenginiais įrengti energijos kaupimo įrenginius. Konkrečios šių apribojimų apimtys, jų taikymo atvejai, etapai ir principai, taip pat reikalavimai energijos kaupimo įrenginių, kurių įrengimas leidžia sumažinti ribojimus, techniniams parametrams, detalizuojami Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos apraše</i>“. Atsižvelgiant į tai, kad šių apribojimų taikymas yra aktualus ir reikšmingas tiek tinklų naudotojams, tiek tinklų operatoriui visu elektrinių ir kaupimo įrenginių prijungimo prie elektros tinklų ir eksploatavimo metu, siūlytina apsvastyti, ar informacija apie tai, kad leidimų plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, gaminti elektros energiją, plėtoti energijos kaupimo pajėgumus, generuoti elektros energiją iš energijos kaupimo įrenginių turėtojams taikomi prijungimo prie elektros tinklų pajėgumų arba eksploatavimo apribojimai, neturėtų būti nurodoma šiuose leidimuose ir būti traktuojama kaip viena iš esminių leidimais reguliuojamos veiklos sąlygų.</p>	Siūlytina tikslinti pagal pastabą.